

РОБЪРТ ШЕКЛИ ПОТЕНЦИАЛ

Превод от английски: Рени Димитрова, 1997

chitanka.info

Той бавно дойде в съзнание, с неприятно усещане за болка и драскотини, и агонизиращо свиване в стомаха. Изпъна крака, за да опита дали са здрави.

Те не се опряха в нищо и той разбра, че тялото му не докосва нищо. Помисли, че е мъртъв. Плаващ свободно в пространството...

Плаващ ли? Той разтвори очи. Да, той плаваше. Над него бе таванът... Или подът? Усети силно желание да крещи. Примигна и онова, което го заобикаляше, се фокусира пред погледа му.

Разбра, че се намира в космически кораб. Кабината бе в безпорядък. Наоколо му плуваха кутии и инструменти, явно откъснали се от местата си в резултат на някакво внезапно усилие. По пода се виждаха обгорели кабели. Покрай една от стените имаше редица изпомачкани метални шкафове.

Той гледаше, но не можеше да разпознае нищо. Доколкото разбираше, виждаше всичко това за първи път. Той вдигна ръка и се опря в тавана, понесе се надолу, отблъсна се отново и успя да се задържи за един от стенните парпети. Хвана се здраво и се опита да мисли.

— За всичко това има някакво логично обяснение — изрече той на глас, за да може да се чуе. — Само трябва да си спомня.

Да си спомни...

Как ли се казваше?

Не знаеше.

— Хей! — извика той. — Има ли някой тук?

Думите му отекнаха между тесните стени на кораба. Не последва никакъв отговор.

Той се придвижи към другия край на кабината, като се пазеше да не бъде ударен от плуващите свободно кутии. След половин час вече знаеше, че е единственият човек на борда.

Върна се обратно към носа на космическия кораб. Там имаше кресло с облегалки за ръцете, а пред него се намираше дълго командно табло. Той седна в креслото и затегна коланите. Започна да разглежда таблото.

То съдържаше два тъмни екрана, единият много по-голям от другия. Под големия екран имаше два бутона, надписани с *панорама* — *напред* и *панорама* — *назад*. Под тях се намираше разграфен ключ за фокусиране на образа. Малкият екран не бе надписан.

След като не откри други уреди за управление, той натисна бутона за *панорама* — *напред*. Екранът светна и на него се видя черно пространство с блестящите точки на звездите. Той го гледа дълго със зяпнала уста. После се извърна от него.

Първото, което трябва да направи, каза си той, е да събере всички знания, с които разполага и да види какво би могъл да разбере от тях.

— Аз съм човек — каза той. — Намирам се в космически кораб в космоса. Знам какво са звездите и какво представляват планетите. А сега да видим... — Имаше основни познания по астрономия и не чак толкова по физика и химия. Спомняше си нещо от английската литература, макар че не можеше да се сети за нито един писател, с изключение на Тродзел. Спомняше си имената на авторите на няколко учебника по история, но не си спомняше нищо от съдържанието на книгите.

Знаеше името на заболяването си: амнезия.

Внезапно почувства непреодолимо желание да се види. Да погледне собственото си лице. С разпознаването си сигурно ще си възвърне и паметта. Отново се придвижи из помещението и започна да търси огледало.

В стените имаше вградени шкафове и той започна да ги отваря и да изхвърля съдържанието им в безтегловността на кабината. В третото шкафче намери прибори за бръснене и малко стоманено огледало. Започна нетърпеливо да разглежда отражението си.

Продълговато, бледо лице. Тъмна, прораснала брада. Безкръвни устни.

Лице на непознат.

Той подтисна внезапно възникналия страх и претърси кабината, за да намери някакъв намек за личността си. Прегледа набързо съдържанието на носещите се наоколо му кутии, като ги хвърляше встрани, когато се окажеше, че не съдържат друго, освен храна и вода. Продължи да търси.

В ъгъла на кабината се носеше смачкан лист хартия. Той го хвана.

„Скъпи Ран — пишеше на него. — Момчетата от биохимията извършват последни проверки на пентото. Изглежда има голяма вероятност да предизвика амнезия. Свързано е със силата на

лекарството, плюс почти травматичното състояние, което преживяваш, независимо дали го разбираш или не. *Чак сега* се сетиха да ни го кажат! Както и да е, аз ти пиша тази бележка четиринадесет минути преди старта, само за да ти послужи като изходна точка за спомените, ако се окаже, че те наистина са прави.

На първо място, не търси никакви уреди за управление. Всичко е автоматично или поне би трябвало да бъде, ако тази машинария успее да се задържи цяла. (Не се сърди на техниците, тъй като те на практика няма да имат време да я доизпитат преди мига на избухването.)

Курсът ти е зададен на автоматично търсене и избор на планети, така че ти просто си стой спокойно. Предполагам, че няма да си забравил теоремата на Марсели, но ако случайно си, не се притеснявай, че ще кацнеш сред някакви осемнадесетглави стоножки. Ще достигнеш планета с хуманоиди, тъй като *трябва* да има такива.

След излитането може да си малко поударен, но пентото ще ти помогне да се справиш. Ако в кабината цари хаос, то е защото нямахме време да проверим всичко и да го закрепим добре.

А сега за мисията ти. Намери веднага камера номер едно в петнадесето шкафче. Камерата е настроена за самоунищожение, след като изгледаш филма само веднъж, така че гледай да разбереш онова, което ще видиш. Мисията ти е от жизненоважно значение, док, всеки мъж и жена от Земята разчитат на теб. Не ни предавай.“

Писмото бе подписано от някой си Фред Андерсън.

Ран, автоматично приел името, с което се обръщаха към него в писмото, започна да търси петнадесети шкаф. Намери веднага мястото, където е бил. Шкафовете от единадесети до деветдесет и пети бяха обгорели и стопени. Съдържанието им бе унищожено.

Толкова. Сега само измачканото писмо го свързваше с миналото му, с приятелите, с цялата Земя. И макар че паметта му я нямаше, все пак почувства известно успокоение от това, че амнезията си имаше обяснение.

Но какво означаваше всичко това? Защо те бяха сглобили кораба толкова прибързано? Защо го бяха поставили в него сам и го бяха изстреляли? И тази жизненоважна мисия, ако наистина бе толкова важна, защо не я бяха обезопасили по-добре?

Писмото повдигаше повече въпроси, отколкото тези, на които бе дало отговор. Ран се смръщи и се върна до таблото. Погледна отново

екрана, звездите по него, и се опита да намери обяснение.

Може би е била някаква болест. Той е бил единственият незаразен. Те са построили този кораб и са го изстреляли в космоса. Мисията ли? Да се свърже със същества от друга планета, да открие лекарство и да го донесе обратно...

Смешно.

Той погледна отново таблото и натисна бутона за *панорама* — *назад*.

И едва не припадна.

Целият екран бе изпълнен от ярка, заслепяваща светлина. Той бързо затъмни екрана така, че да филтрира светлината. И успя да разбере какво вижда.

Свръхнова. А в писмото се споменаваше за момента на избухването.

Ран разбра, че свръхновата е Слънцето. И че Земята вече я няма.

На кораба нямаше часовник, така че доктор Ран нямаше представа колко дълго пътува. Много отдавна вече само се движеше замаян из кабината, като от време на време се приближаваше към екрана.

С отдалечаването на кораба свръхновата загуби част от яростния си блясък.

Ран ядеше и спеше. Скиташе из кораба, оглеждаше, търсеше. Плуващите из въздуха кутии му пречеха и затова той започна да ги събира и подрежда.

Може би бяха минали дни или седмици.

След известно време Ран започна да подрежда фактите, които знаеше. Да си съставя определена представа. Имаше празноти и възникваха доста въпроси. Вероятно сред онова, което получаваше като изводи, имаше и неистини, но това все пак беше някакво начало.

Той е бил избран да полети с кораб в космоса. Не като пилот, тъй като корабът бе автоматичен. Значи поради някаква друга причина. В писмото бе наречен „док“. Трябва да е свързано с това, че той е бил лекар.

Лекар по какво? Не знаеше.

Онези, които са сглобили кораба са знаели, че Слънцето ще избухне в Свръхнова. Те явно не са могли да спасят по-значителна част от човечеството. Затова са жертвали себе си и всичко, за да бъдат сигурни, че са спасили него.

Защо него?

От него се очакваше да извърши нещо, което имаше жизненоважно значение. Такова значение, че всички се бяха жертвали заради тази мисия. Толкова важно, че дори са сметнали унищожаването на Земята за събитие с второстепенно значение, щом като са могли да бъдат сигурни, че мисията ще бъде изпълнена.

Но каква би могла да бъде тази мисия?

Доктор Ран не можеше да си представи какво би могло да бъде толкова важно. Пък и нямаше даже теория, която да се приближава до решаването на въпроса, в съответствие с фактите, които знаеше за момента.

Опита се да атакува проблема от друга гледна точка. Какво би направил той, ако знаеше, че Слънцето скоро ще избухне в Свръхнова, а може да спаси със сигурност само ограничен брой хора?

Би изпратил двойки. Поне една двойка, за да се опита да запази човешката раса.

Но явно лидерите на Земята са решили другояче.

След известно време малкото екранче оживя. На него пишеше: „Планета. Контакт след 100 часа.“

Той седна пред таблото. След доста време цифрите се смениха. *Контакт след 99 часа.*

Имаше достатъчно време. Нахрани се и отново се захвана за работа, за да приведе кораба в ред, доколкото е възможно.

Докато подреждаше кутиите в останалите здрави шкафове, той откри внимателно опакована и закрепена за стената машина. Веднага я позна. Това беше камера. От едната ѝ страна бе гравирани цифрата „2“.

Допълнителна, помисли си той, а сърцето му започна да се блъска в гърдите от възмущение. Как не се беше сетил, че може да има дублираща камера? Той погледна във визьора и натисна бутона.

Филмът продължи повече от час. Започваше с поетични земни пейзажи. Изгledi на градовете, полята, горите, реките, океаните. Хората, животните, всичко в снимки, следващи бързо една след друга. Нямаше звук.

Камерата показва обсерватория, обяснявайки нагледно значението на сградата. Показваше установяването на нестабилността на Слънцето, лицата на астрофизиците, които я бяха открили.

После започваше надбягването с времето и бързото построяване на космическия кораб. Видя себе си, тичащ по стълбицата към кораба, усмихващ се към камерата, стискащ ръката на някого и изчезващ във вътрешността му. Тук филмът свършваше. Вероятно след снимането на последните кадри го бяха инжектирали и изстреляли в космоса.

Но докато мислеше, започна нова картина.

— Здравей, Ран — каза един глас. Картината показва едър, спокоен човек в костюм. Той гледаше от екрана точно към Ран. — Не мога да се въздържа и да не използвам възможността да говоря отново с теб, доктор Елис. Сега ти си в дълбокия космос и без съмнение вече си видял свръхновата, в която се е превърнало Слънцето и която унищожи Земята. Сигурно се чувстваш самотен. Но не бива, Ран. Като представител на всички хора на Земята, аз използвам този последен случай, за да ти пожелаая успех във великата мисия. Няма защо да ти напомням, че ние всички сме с теб. Затова няма защо да се чувстваш сам. Сигурно вече си видял филма от камера номер едно и имаш ясна представа за своята мисия. Тази част от филма с моето лице и глас ще бъде автоматично унищожена по същия начин. Естествено, ние още не можем да допуснем извънземните да разберат малката ни тайна. Макар че те скоро ще я открият... Останалата част от този филм ти можеш да им показваш и да им обясняваш сам. Това ще ти спечели съчувствието и симпатията им. Естествено няма да споменавам за великото откритие или за начина на приложението му и за техническия напредък, който то предизвика. Ако те пожелаят да получат двигателя за свръхсветлинна скорост, кажи им истината. Че ти не знаеш как работи, тъй като е бил конструиран само около година преди Слънцето да стане Свръхнова. Кажи им, че ако се опитат да разглобят кораба, двигателите му ще се самоунищожат. Късмет, докторе. И успешен лов. — Лицето изчезна и камерата забръмча по-силно, докато унищожаваше последната част на филма.

Той внимателно остави камерата в кашона ѝ, укрепи го на мястото му в шкафа и се върна към командното табло.

На екрана пишеше: „*Контакт след 97 часа*“.

Той седна и се опита да разположи новите факти в създадената от предишните структура.

От една страна, той си спомняше неясно великата, мирна цивилизация на Земята. Бяха почти готови да тръгнат към звездите, когато бе открита нестабилността на Слънцето. Двигателят за свръхсветлинни скорости бе разработен твърде късно.

От друга страна, знаеше, че той е бил избран, за да пътува със спасителния кораб. Само той, поради някаква необяснима причина. Но задачата му бе очевидно най-важното нещо. По-важно от каквито и да било опити за спасение.

Той трябваше да влезе в контакт с разумен живот и да разкаже на съществата за Земята. Но трябваше да премълчи всичко за великото откритие и възникналата във връзка с него техника.

Каквото и да означаваше всичко това.

И после той трябваше да изпълни своята мисия...

Имаше чувството, че ще се пръсне. Не можеше да си спомни. *Защо* тези глупаци не бяха гравирали инструкциите си върху бронз?

Каква ли би могла да е тази негова мисия?

На екрана пишеше: „*Контакт след 96 часа*“.

Доктор Ран Елис седна в пилотския стол, затегна около себе си коланите и се разплака от мъка.

* * *

Огромният кораб гледаше, проверяваше и докладваше. Малкият екран оживя. *Хлорна атмосфера. Живот — не съществува.* Данните бяха изпратени в селекторите на кораба. Някакви връзки се прекъснаха, други се включиха. Бе начертан нов курс и корабът се впусна по маршрута.

Доктор Елис ядеше, спеше и мислеше.

Бе открита друга планета. И тя бе проучена и отхвърлена.

Доктор Елис продължаваше да мисли и така направи едно не особено важно откритие.

Той притежаваше силна зрителна памет. Установи това, когато си спомни филма. Спомняше си всеки детайл от едночасовия спектакъл, всяко лице, всяко движение.

Докато корабът пътуваше, той се изпита още веднъж и установи, че онова, което бе открил за себе си е вярно и не подлежи на промяна. То го изплаши за миг, докато разбра, че може би всъщност това е причината да бъде избран именно той. Зрителната памет би била много важен фактор при заучаването на нов език.

Каква ирония, помисли си той. Идеална възможност за запомняне... И никаква памет.

Трета планета бе отхвърлена.

Елис подбра темите, върху които да се съсредоточи в усилието си да открие естеството на своята мисия.

Да издигне храм на Земята? Възможно. Но защо на това трябва да се придава чак толкова голямо значение. Пък и за какво са онези предупреждения за запазване на тайната?

Може би е изпратен като учител? Като последен жест на Земята към някоя населена планета, чието население да бъде научено на мирно съвместно съществуване.

Но защо трябва да се изпраща лекар с подобна мисия? Пък и освен това бе нелогично. Хората научават това за хилядолетия, а не за няколко години. Пък и то не отговаря на *характера* на двете послания до него. И човекът от филма, и онзи, който бе писал писмото, изглеждаха практични хора. Невъзможно бе да бъдат чак такива алтруисти.

В обсега на кораба се появи четвърта планета. И тя бе отхвърлена.

И какво ли може да бъде „великото откритие“, чудеше се той? Ако не е движението със свръхсветлинна скорост, какво би могло да бъде? По-вероятно е да е някакво философско откритие. За начина, по който хората могат да живеят в мир или нещо подобно.

Тогава защо той не трябваше да го споменава?

Екранът светна. На петата поредна планета се оказваше, че има кислородна атмосфера. Елис не обърна особено внимание на това, но след малко двигателите на кораба се включиха.

На екрана се изписа: „Подготовка за кацане“.

Сърцето му се сви конвулсивно и Елис се задъха.

Ето. Ужасът го обхвана заедно с гравитацията, която се появи на кораба. Той се опита да се успокои, но не можа. Ужасът му нарасна. Той закрепця и се опита да се освободи от коланите, които го

притискаха към креслото, когато определено усети, че корабът се насочва *надолу*.

На големия екран се виждаше синевата и зеленината на кислородна планета.

Тогава Елис си спомни нещо. „Стресът при навлизането от дълбокия космос в планетна система е аналогично на стреса при раждането.“ Обикновена реакция, каза си той, но лесно контролируема от страна на психиатрите...

Психиатър!

Доктор Рандолф Елис, психиатър. Той разбра какъв лекар е бил. Потърси безуспешно още информация в ума си. Беше си спомнил само това.

Защо Земята бе изпратила психиатър в космоса?

В мига, в който корабът навлезе в атмосферата, той припадна.

Когато корабът се приземи автоматично, Елис почти веднага се върна в съзнание. Той се освободи от коланите и включи екрана за външно наблюдение. Към кораба се бяха насочили превозни средства пълни с хора.

Същества от хуманоиден тип.

Трябваше сега да вземе решението, което да определи държанието му през цялото време, което щеше да прекара на тази планета. Какво трябваше да прави? Как да се държи?

Елис се замисли за миг и реши, че ще трябва да действа според обстоятелствата. Ще изчака. Докато не научи езика, няма да може да контактува. След това ще им каже, че е изпратен от Земята, за да... За да...

Какво?

Ще реши, когато настъпи времето. Погледна екрана, който му казваше, че атмосферата е годна за дишане.

Една врата се плъзна встрани върху корпуса на кораба и Елис излезе.

Бе кацнал върху континент наречен Кредд и жителите му се наричаха кредди. В политически план планетата бе достигнала етапа

на световно правителство, но толкова наскоро, че жителите ѝ още продължаваха да се идентифицират по народности.

С помощта на зрителната си памет Елис не срещаше трудности в усвояването на крелдския език, след като бе научил някои основни правила. Хората бяха хуманоиди и не се различаваха много от собствената му раса. Елис разбра, че това със сигурност е било предвидено. Корабът нямаше да кацне на планетата, ако не беше така. Колкото повече мислеше по този въпрос, толкова по-сигурен бе, че мисията му зависи от тази прилика.

Елис учеше и наблюдаваше. И мислеше. Щом научеше достатъчно добре езика, той трябваше да се срещне с членовете на съвета, който ръководеше планетата. Това беше среща, от която той се боеше и която отлагаше доколкото му бе възможно.

Въпреки това моментът настъпи.

Той бе въведен в сградата на Съвета и в главната зала. Влезе, като носеше камерата в ръка.

— Добре дошъл, господине — каза председателят на съвета. Елис отвърна на поздрави и започна да показва филма си. Никой не говореше докато гледаха записа.

— Значи вие сте последният представител на своята раса — каза председателят на съвета. Елис кимна, вперил поглед в любезното сбръчкано лице на възрастния хуманоид.

— Защо народът ви е изпратил само вас? — попита друг от членовете на съвета. — Защо не са изпратили мъж и жена?

„Същият въпрос си задавам и аз“ — помисли Елис.

— Не ми е възможно да обясня само с няколко думи психологията на своята раса — отговори им той. — Но решението бе взето в съответствие с нашия начин на съществуване.

Помисли си, че изрича една безсмислена лъжа. Но какво друго би могъл да каже?

— Някой път ще трябва да ни обясните психологията на собствената си раса — каза човекът.

Елис кимна, докато оглеждаше лицата на членовете на съвета. Можеше да предположи какъв ефект би оказал добре приготвеният филм върху тях. Те щяха да се отнасят любезно с последния представител на една велика раса.

— Интересува ни вашият двигател за развиване на свръхсветлинна скорост — каза друг от членовете на Съвета. — Можете ли да ни помогнете да го възпроизведем?

— Боя се, че не — отговори Елис. От онова, което бе научил, той знаеше, че технологията на тази планета бе изостанала с няколко века по отношение на земната и те още не бяха достигнали атомната епоха.

— Аз не съм учен. И не познавам принципа на двигателя. Той е едно от най-новите постижения на нашата технология.

— Бихме могли да го изследваме сами — предложи един от мъжете.

— Мисля, че няма да е мъдра постъпка — отговори му Елис. — Моят народ смята, че не е препоръчително да се предоставят знания за технологични продукти, които надхвърлят нивото на развитие на техниката на дадена планета. — Толкова по теоретичните въпроси. — Двигателите биха се самоунищожили, ако някой се опита да ги разглоби — добави той.

— Казвате, че не сте учен — заговори любезно възрастният председател, сменяйки темата. — А мога ли да попитам какъв сте тогава?

— Психиатър — каза Елис.

Говориха дълги часове. Елис се измъкваше, послъгваше и си измисляше, опитвайки се да прикрие празнотите в собствените си познания. Съветът искаше да знае всичко за фазите, през които е преминал животът на Земята, подробности за технологичния и социалния напредък. И освен това искаха да разберат защо той е решил да дойде точно при тях. И накрая, понеже е пристигнал сам, дали расата му не е страдала от склонност към самоубийство.

— Бихме искали да ви разпитаме по-подробно в бъдеще — заяви възрастният председател, закривайки срещата.

— Ще се чувствам щастлив и ще се опитам да ви разкажа всичко, което знам — каза му Елис.

— Май то не е твърде много — забеляза един от членовете на Съвета.

— Е, Елг, не забравяй, че този човек е преживял твърде силен шок — напомни му председателят. — Цялата му раса е унищожена. Май не се отнесохме твърде гостоприемно към него. — Той се обърна към Елис с усмивка. — Господине, вие ни оказахте неограничена помощ.

Сега например ние знаем, че силата на атома може да бъде контролирана. И можем да насочим изследванията си в тази област. Вие, разбира се, ще живеете на държавни разноски. С какво бихте искали да се занимавате?

Елис се поколеба, чудейки се какво да каже.

— Искате ли да ръководите проект за построяването на музей на Земята? Един паметник на вашия велик народ?

Елис се чудеше дали мисията му се състои в това. Той поклати глава.

— Аз съм лекар, господине. Психиатър. Може би ще мога да ви помогна в това отношение.

— Но вие не познавате нашата раса — замислено каза възрастният председател. — Ще ви трябва цял живот, за да изучите естеството на нашите болести и проблеми. Да ги изследвате достатъчно добре, за да можете да ги лекувате.

— Вярно е — отвърна Елис. — Но нашите раси са сходни. Нашите цивилизации са се развивали по подобен начин. След като съм представител на по-напреднала култура в психологическо отношение, може би моите методи на работа биха помогнали на вашите лекари...

— Разбира се, доктор Елис. Не бих направил грешката да подценявам възможностите на същества, които са полетели между звездите. — Възрастният председател се усмихна тъжно. — Аз лично ще ви запозная с ръководителя на една от нашите болници. — Старецът се изправи. — Ако желаете, елате с мен.

Елис го последва с разтуптяно сърце. Мисията му трябва да бе свързана по някакъв начин с психиатрията. Защо иначе ще изпращат психиатър?

Но той още не знаеше какво би трябвало да направи.

И което бе по-лошо, не можеше да си спомни нищо от знанията, които бе притежавал.

— Мисля, че това тук командва цялата изпитателна апаратура — каза докторът, гледайки към Елис иззад металните рамки на очилата си. Той бе млад, с кръгло като луна лице и готов да научи всичко от представителя на по-развитата земна цивилизация. — Можете ли да предложите някакво усъвършенстване? — попита той.

— Ще трябва да поразгледам апаратурата ви по-внимателно — отговори Елис, който го следваше по дългия, бледосин коридор. Изпитателната апаратура не му говореше нищо.

— Нямам думи да ви изкажа колко се радвам на предоставената ми възможност — продължи младият лекар. — Не се съмнявам, че земляните са открили много от тайните на разума.

— О, да — отвърна Елис.

— По-нататък по този коридор се намират болничните стаи — каза докторът. — Искате ли да видите някои от нашите пациенти?

— Разбира се — Елис последва доктора с ядно прехапани устни. Паметта му още не се възвръщаше. Не помнеше за психиатрията повече от някой нещастен профан. Ако скоро не се случеше нещо, щеше да бъде принуден да признае амнезията си.

— В тази стая — заговори докторът — имаме няколко случая на тихи луди. — Елис го последва и огледа тъпите, безжизнени лица на тримата пациенти.

— Кататония — каза докторът и посочи първия пациент. — Мисля, че и вие не сте измислили лек за това — той се усмихна добронамерено.

Елис не отговори. В ума му се бе появил спомен. Бяха няколко изречения от проведен разговор.

„— А етично ли е? — бе попитал той в една подобна на тази стая на Земята.

— Разбира се — бе му отвърнал някой. — Ние няма да се забъркваме с нормалните. Но идиотите, криминално ненормалните... Лудите, които така или иначе не биха могли да използват ума си... Та ние няма да им отнемем нищо. То всъщност е проява на милосърдие...“

Само толкова. Не знаеше с кого бе говорил. Може би с друг лекар. Бяха разговаряли за някакъв нов метод за решаване на въпроса с ненормалните. Ново лекарство ли? Изглеждаше възможно да е така. Някакъв коренно различен метод.

— Открили ли сте лечение за тази болест? — питаше отново кръглоликият доктор.

— Да. Да, открили сме — отговори Елис. Той се стегна, за да не изпусне нервите си. Докторът отстъпи и го изгледа учудено.

— Но как е възможно? Не може да се излекува мозък, когато в него има органична повреда... Унищожени клетки или неразвити... — Той млъкна внезапно. — Но кой съм аз, че да казвам това на вас? Покажете ми, докторе.

Елис погледна мъжа в първото легло.

— Доведете ми няколко помощници, докторе.

Лекарят се поколеба, а после бързо излезе от стаята. Елис се наведе над кататоника и погледна лицето му. Не знаеше какво прави, но протегна ръка и докосна челото на мъжа с показалеца си.

Нещо като да щракна в ума на Елис.

Кататоникът колабира.

Елис изчака, но като че ли нищо не се случи. Той отиде до втория пациент и повтори действията си. Този също колабира. И третият след него. Докторът се върна с двама ококорени санитарни.

— Какво става тук? — попита той. — Какво направихте?

— Не знам дали нашите методи ще подействат на вас — излъга Елис. — Моля да ме оставите сам... Напълно сам за кратко време. Необходимо ми е да се концентрирам...

Докторът като че искаше да каже нещо, но премисли и излезе тихо, като взе със себе си и санитарите.

Елис се беше изпотил. Опипа пулса на първия мъж. Сърцето му биеше. Елис се изправи и започна да се разхожда из стаята.

Разбираше, че притежава някаква сила. Можеше да накара някой психопат да припадне. Чудесно. Нерви... Връзки. Искаше му се да може да си спомни колко нервни връзки има в човешкия мозък. Някаква фантастична цифра. Десет по двадесет и пет на десета степен ли беше? Не, май не беше така. Но все пак цифрата бе фантастична.

Но какво значение имаше това? Само че беше сигурен, че има някакво значение.

Първият мъж изпъшка и седна. Елис отиде до него. Мъжът пипна главата си и отново изпъшка.

Собствената ми шокова терапия, помисли си Елис. Може би Земята бе открила лек против всички болести на разума? И бяха изпратили него като последен подарък към вселената, за да...

— Как се чувствате? — попита той пациента.

— Не е зле — отвърна мъжът... На английски!

— Какво казахте? — зяпна Елис. Чудеше се дали не е било извършено някакво прехвърляне на мисли. Дали не е предал на човека собствените си знания по английски? „Чакай да видим, каза си той. Ако се прехвърли товара от повредените нервни центрове върху здравите...“

— Чувствам се прекрасно, док. Добра работа свърши. Не бяхме сигурни дали този кораб, събран набързо като детски играчки в кош, ще издържи пътуването, но както ти казвах, това беше най-доброто, което успяхме да направим при обстоятелствата, които...

— *Кой сте вие?*

Мъжът стана от леглото и се огледа.

— Туземците отидоха ли си?

— Да.

— Аз съм Хайнис, Представителят на Земята. Какво ти става, Елис?

Сега и другите двама мъже се надигнаха.

— А те...

— Доктор Клител...

— Фред Андерсън.

Мъжът, който се нарече Хайнис, оглеждаше внимателно тялото си.

— Трябваше да ми намериш по-добър приемник, Елис. Заради старата ни дружба. Но няма значение. Ама какво ти става бе, човече?

Елис разказа за амнезията си.

— А не намери ли бележката?

Елис им разказа всичко.

— Нищо, ще ти върнем паметта. Не бой се — каза Хайнис. — Хубаво е, че отново си имам тяло. Чакай!

Вратата се бе отворила и младият лекар надничаше вътре. Той видя пациентите и извика.

— Направихте го! Вие успяхте...

— Моля ви, докторе — изшептя му Елис. — Не викайте. Искам да ви помоля да не бъда безпокоен поне още един час.

— Разбира се — отвърна с уважение лекарят, отдръпна се и затвори вратата.

— Как е възможно? — запита Елис, докато оглеждаше тримата мъже. — Не разбирам...

— Великото откритие — каза Хайнис. — Нали не си го забравил? Ти работи по този въпрос. Не помниш ли? Обясни му, Андерсън.

Третият човек се приближи бавно. Елис забеляза, че отпуснатите лица бяха започнали вече да придобиват изражение. Мускулите се ръководеха от разума, който телата бяха придобили.

— Елис, не си ли спомняш изследванията върху фактора на личността?

Елис поклати глава.

— Ти търсеше най-малкия общ носител на човешкия живот и личността. Източникът, така да се каже. Изследванията всъщност бяха започнали преди около стотина години, след като Оргел откри, че личността не зависи от телесната обвивка, макар че се влияе и изменя в съответствие с нея. Сега спомняш ли си?

— Не. Продължавай.

— Накратко казано, ти и още около тридесетина учени открихте, че най-малката неделима частица на личността е една независима, нематериална субстанция. Нарекохте я Р-молекула. Тя е комплексен шаблон на разума.

— На разума ли?

— Да, не на материята — каза Андерсън. — Тя може да бъде пренасяна между материалните тела. От един приемник на друг.

— Звучи ми като че става дума за някаква вещ — каза Елис.

Андерсън забеляза огледало в ъгъла на стаята и отиде до него, за да разгледа новото си лице. Когато го видя потръпна и избърса лигите от края на устните си.

— Древните митове за владееенето на душите не са напълно лишени от основание — намеси се доктор Клител. Той единствен се справяше с известна лекота с новото си тяло. — Винаги е имало хора, които са можели да отделят разума от тялото си. Нещо като астрални сили и други подобни. Но чак напоследък бе локализирана точната личностна характеристика на разума и бе възприет начинът за отделянето и възстановяването ѝ.

— Означават ли това, че вече сте безсмъртни? — попита Елис.

— О, не! — каза Андерсън и се върна към него. Той направи гримаса, опитвайки се да спре несъзнателното слюноотделяне на тялото на приемника си. — Личността има определени жизнени измерения. Те са по-обширни от тези на материалното тяло, естествено, но все пак са ограничени. — Той успя да спре слюноотделянето. — Въпреки това, личността би могла да бъде запазена в „спящо“ състояние за безкрайно дълъг период от време.

— И какво по-добро място от собствения ти разум би могло да бъде намерено за запазването на една нематериална молекула? — добави Хайнис. — Твоите нервни връзки поеха всички нас, Елис. Мястото бе напълно достатъчно. Броят на връзките в човешкия мозък бе изчислен на десет по...

— Тази част си я спомням — каза Елис. — Започвам да разбирам. — Сега разбра защо е бил избран. За тази работа наистина беше необходим психиатър, тъй като той би могъл да има достъп до телата на приемниците. Бил е обучен специално за тази цел. Естествено, че на кредите още не би могло да бъде разказано за мисията и за Р-молекулата. Те не биха се съгласили телата на техни хора, пък били те и ненормални, да бъдат използвани от земляни.

— Виж това — каза Хайнис. Той с възхищение прегъваше пръстите си назад. Бе открил, че ставите на приемника му са с двустранно прегъване. Другите двама мъже също опитваха възможностите на телата си точно както човек би опитвал възможностите на един кон. Те прегъваха ръцете си, напрягаха мускулите, ходеха.

— Но как би могла расата ни... — заговори Елис. — Тоест какво ще правим без жени?

— Ще намерим още приемници — отвърна му Хайнис, който продължаваше да прегъва пръстите си. — Мъжки и женски. Ти ще станеш най-великият лекар на тази планета. Всеки ненормален ще бъде довеждан при теб, за да го лекуваш. Естествено, ние всички ще пребиваваме тук тайно. Никой няма да се издаде преди да е настъпил подходящият момент — той направи пауза и се усмихна. — Елис, осъзнаваш ли какво означава това? Земята не е загинала! Тя ще живее отново.

Елис кимна. Трудно му беше да приеме, че едрият, приятен Хайнис от филма, се е превърнал в това бостанско плашило, застанало

пред него. Знаеше, че на всички ще им трябва доста време, докато се приспособят.

— По-добре е да се захващаме за работа — каза Андерсън. — След като обслужиш всички ненормални на тази планета, ще трябва да заредим кораба ти с гориво и да те изпратим по-нататък.

— Къде? — попита Елис. — На друга планета ли?

— Разбира се. Щом като няма да пипаме нормалните, на тази планета остават само няколко милиона приемници за личностите ни.

— Само! Че колко хора са складирани в мен?

В коридора се чува гласове.

— Ама ти наистина си интересен случай — каза весело Хайнис. — В леглата, момчета... Мисля, че чувам гласа на онова докторче. Колко ли? Населението на Земята беше около седем милиарда. Всички са с теб, човече.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.